

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi

kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä.

Maanmittauslaitos toteaa, että edellä tarkoitettu periaatepäätös ei eksplisiittisesti liity Maanmittauslaitoksen lakisääteisiin tehtäviin, joiden varsinaisena

sisältönä on erilaisten uusien infrastruktuurihankkeiden, kuten rautateiden tai maanteiden, rakentamisen toteuttamiseen osallistuminen. Toteuttamisessa

korostuu erityisesti erilaisten väylien vaatimien maa- ja vesialueiden lunastaminen alueiden omistajilta, korvausten määrääminen pakkolunastuksesta sekä muodostettujen kiinteistöjen merkitseminen kiinteistörekisteriin.

Erilaisten fossiilittomien liikkumismuotojen lisääntyminen erityyppisillä väylillä merkitsee Maanmittauslaitoksessa kiinteistötoimituksissa määrättävien

lunastuskorvausten euromääräistä vähenemistä ja etenkin erityyppisten hankalien haitankorvaustilanteiden harvenemista oikeuskäytännössä, mikä kaikkiaan on myönteistä. Kevyen liikenteen korostuminen liikenneväyläsuunnittelussa, samoin kuin nopeiden junayhteyksien rakentaminen puolestaan lisäävät osaltaan Maanmittauslaitoksessa käsiteltävien tie- ja lunastustoimitusten määrää ja siten vaativat resursseja. Näiden toimitusten suorittamiseen Maanmittauslaitoksella on vanhastaan tietotaitoa ja kokemusta sekä valmis ”infra” olemassa hankkeiden toteuttamiseen.

Fossiilittomaan liikenteeseen Maanmittauslaitoksessa suhtaudutaan perusteeltaan ja periaatteellisesti positiivisesti. On kuitenkin huomioitava, että fossiiliton liikenne edellyttää esimerkiksi hybridiajoneuvoja, joiden käyttö de facto vähentää haitallisia liikennepäästöjä sekä implisiittisesti muitakin päästöjä luontoon. Vähäisen latauspotentiaalin hybridiauto, joka tosiasiallisesti saattaa kuluttaa perinteistä polttoainetta lähes 20 litraa 100 kilometriä kohden, ei tosiasiallisesti edistä fossiilitonta liikennettä. On käytännön esimerkkejä tunnetuistakin automerkeistä, joiden hybridiversiot eivät ole em. syystä luontoystävällisiä. Sähkölataus saattaa riittää esim. vain osuudelle Helsinki – Järvenpää. Vastaavasti ns. sähköautojen akkujen rajoitettu käyttöikä lisää ongelmajätteistä aiheutuvaa kuormitusta siinä missä diesel- ja bensiiniautojen perinteinen lyijykuormitus aikaisemmin. Biodieselillä kulkeva auto verrattuna luontoa kuormittavan sähköntuotannon kautta käyttövoimansa saavaan sähköautoon ei välttämättä ole huonoin vaihtoehto ympäristön kannalta.

Maanmittauslaitoksen paikkatietokeskuksen tutkimuksessa on osallistuttu yhteistyöhön kuljettajattomien ajoneuvojen kehittämiseksi. Sinänsä ns. itsestään ohjautuva ja kulkeva ajoneuvo ei sellaisenaan edistä fossiilitonta liikennettä, ellei samalla perinteisillä polttoaineilla liikkuvien ajoneuvojen määrää saada vähennetyksi.

Väylien rakentamisessa ja sijoittamisessa olisi onnistuneenkin fossiilittoman liikenteen tilanteessa onnistuttava suunnittelun, kaavoituksen ja tarkoituksenmukaisen maastoon sijoittamisen keinoin. Maanmittauslaitoksella on kokemusta kiinteistövaikutusten selvitysten kautta jo väylien suunnitteluvaiheessa asutukselle ja luontokohteille haitallisten vaikutusten ennakoimisessa ja suunnittelun keinoin estämisessä. Fossiilittomaan liikenteen tavoitteeseen ei liioin päästä suurkaupungeissa vain estämällä sujuvaa liikennettä ja sulkemalla katuja. Väylien rakentamisen estämisellä ei pitemmän päälle päästä tavoitteeseen henkilöautoliikenteen vähentämisestä. Ruuhkaisia keskusta-alueita kiertäviä tai alittavia liikenneväyliäkin henkilöautoja varten tarvitaan. Tilanne nykyisellään ei välttämättä johda kevyen liikenteen, erityisesti kiistatta ympäristöä täysin saastuttamattoman ja haittakuormittamattoman

polkupyöräliikenteen kasvuun, vaan lopputuloksena voi olla vilkkaan henkilöautoliikenteen lisääntyminen kaupunkien keskustojen ja nukkumalähiöiden tonttikaduilla. Vaaralliset konfliktitilanteet raskaan liikenteen (m.l. julkinen bussiliikenne) ja kevyen liikenteen, kuten polkupyöräilijöiden välillä helposti lisääntyvät.

Joka tapauksessa Maanmittauslaitoksessa suhtaudutaan myönteisesti nyt kysymyksessä olevassa periaatepäätöksessä tavoiteltaviin päämääriin, jotka mm. tukevat osaltaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG:t) saavuttamista.

Nurmikari Jussi

Maanmittauslaitos - Pääjohtaja Arvo Kokkonen ja maanmittausneuvos

Markku Markkula